

ปีที่ 41 ฉบับที่ 14872 วันพฤหัสบดีที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 หน้า 14

‘อินไซต์’ บนเส้นทาง สู่ใจกลางดาวอังคาร

อินไซต์ เป็นยานสำรวจชนิด “แลนเดอร์” คือยานสำหรับร่อนลงจอดเพื่อสำรวจพื้นผิวดาวอังคารขององค์การบริหารการบินและอวกาศแห่งชาติ (นาซา) ของสหรัฐอเมริกา และเป็นยานลำที่ 11 ที่นาซาส่งไปสำรวจดาวเคราะห์สีแดงดวงนี้

ชื่อเต็มๆ ของยานสำรวจลำนี้ยาวเหยียด “Interior Exploration using Seismic Investigations, Geodesy and Heat Transport” หมายถึง “การสำรวจภายในดาวอังคารโดยใช้การตรวจสอบการไหวสะเทือน, ภูมิมาตรศาสตร์ และการเคลื่อนย้ายความร้อน” นี่คือสาเหตุว่าทำไมถึงได้นิยมเรียกชื่อย่อกันสั้นๆ ว่า “อินไซต์” (InSight)

ยานแลนเดอร์ อินไซต์ มีความสูงอยู่ระหว่าง 83-108 ซม. เมื่อกางแผงโซลาร์เซลล์สองด้านออกเต็มที่จะวัดความกว้างจากริมขอบถึงอีกริมขอบได้ 6 เมตร น้ำหนักรวม 360 กก. ภายในติดตั้งอุปกรณ์ที่ดีที่สุดละเอียดที่สุดเท่าที่เคยส่งขึ้นไปบนดาวอังคาร ทั้งหมดถูกออกแบบไว้ให้สามารถทำหน้าที่ต่อเนื่องบนดาวดวงนั้นได้อย่างน้อย 1 ปีดาวอังคารซึ่งเท่ากับเกือบๆ 2 ปีบนโลก (1 ปี 320 วัน กับอีก 18.2 ชั่วโมง)

ความน่าสนใจในตัว “อินไซต์” นั้นเป็นเพราะนี่จะเป็นการสำรวจที่แตกต่างจากการสำรวจของยานอื่นใดที่นาซาส่งขึ้นไปก่อนหน้านี้ทั้งหมด

หากอินไซต์สามารถผ่านพ้นวิกฤตการณ์การลงจอดได้สำเร็จในวันที่ 26 พฤศจิกายนที่ผ่านมา (ตรงกับ 27 พฤศจิกายนตามเวลาไทย) ด้วยการอาศัยเกราะกันความร้อนขณะผ่าบรรยากาศดาวอังคารลงมาด้วยความเร็วสูงถึง 22.692 กม./ชม. แล้วจึงกางร่มชูชีพออก เพื่อชะลอความเร็วติดเกราะกันความร้อนทั้งกางขาทั้ง 3 ออก เพื่อชะลอ

ความเร็วลงให้เหลือระดับที่เหมาะสม ก่อนสลัดร่มทิ้งแล้วยิงจรวดส่งดันใต้ตัวยาน 12 ตัวออกมาให้ทำหน้าที่พยุงตัวยานให้ค่อยๆ ร่อนลงจอดเหนือ “เอลิเซียม พลาเนีย” จุดที่คัดเลือกสำหรับการสำรวจครั้งนี้เป็นพิเศษ เพราะภูมิประเทศเป็นพื้นราบ ไม่มีพื้นที่ยกกระดืบ อยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตรและเรียบ ไม่มีก้อนหินกระจัดกระจายให้สะดุด

เมื่อลงจอดสนิทแล้ว “อินไซต์” จะกางแผงโซลาร์เซลล์ออก จากนั้นแขนกล อินสตรูเมนต์ ดีพลอยเมนต์ อาร์ม (ไอดีเอ) จะทำหน้าที่นำอุปกรณ์สำรวจสำคัญ 3 ชิ้นออกมาเพื่อติดตั้งไว้กับพื้นผิวดาวอังคาร ชิ้นแรกสุดคือ “ซีสมิค เอ็กซ์เพอริเมนต์ ฟอร์ อินทีเรียร์ สตรัคเจอร์” หรือ “ซีล” เป็นอุปกรณ์สำหรับตรวจจับความเคลื่อนไหวทางธรณีวิทยาของเปลือกนอกดาวอังคาร

ชิ้นถัดมาเป็นอุปกรณ์ “การสำรวจคุณสมบัติเชิงกายภาพและการไหลเวียนของความร้อน” หรือ “เฮซพี3-” ชิ้นสุดท้ายที่ถูกติดตั้งไว้ก็คืออุปกรณ์ชื่อ “โรเทชัน แอนด์ อินทีเรียร์ สตรัคเจอร์ เอ็กซ์เพอริเมนต์” หรือ “โรลส์”

ซีลเป็นเครื่องตรวจวัดการเคลื่อนไหวของเปลือกดาวอังคารเครื่องแรกในรอบ 40 ปีบนดาวอังคาร สามารถตรวจจับได้ทั้งแผ่นดินไหว, แรงสั่นสะเทือนจากการตกกระทบของอุกกาบาต หรือแม้กระทั่งการเคลื่อนที่ของแม็กมา (หินหลอมเหลว) ใต้ผิวดาวอังคารด้วยความไวสูงสุด คือสามารถจับการเคลื่อนที่ของทุกอย่างได้แม้เป็นการเคลื่อนไหวที่ต่ำกว่าการแกว่งตัวของอะตอมไฮโดรเจนก็ตาม

“การวิเคราะห์ข้อมูลที่ตรวจจับได้ทั้งหมดเหล่านี้ จะช่วยให้เราสามารถสร้างภาพ 3 มิติ ของเปลือกดาวอังคารชั้นในได้นั่นเอง” บรูซ แบเนิร์ดท์ หัวหน้าทีมนักวิทยาศาสตร์ประจำภารกิจนี้ของนาซาระบุ

“เฮซพี3-” จะซูดลึกลงไปได้ผิวดาวอังคารราว 5 เมตร (ราว 10% ของความหนาของเปลือกนอกดาวอังคาร) ซึ่งเป็นระดับที่สามารถตรวจวัดความร้อนที่เกิดจากใต้เปลือกนอกดาวอังคารได้ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลภายในเปลือกโลก เพื่อดูว่า โลกและดาวอังคารก่อตัวขึ้นมาจากสสารแบบเดียวกันหรือไม่ และถ้าไม่ใช่ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

นักวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถให้คำตอบได้ว่า ทำไมดาวเคราะห์ในระบบสุริยะแบ่งออกเป็นเทอเรสเทรียลแพลเนท (ดาวพุธ, ดาวศุกร์, โลก และดาวอังคาร) หรือดาวเคราะห์หิน กับโจเวียน แพลเนท (ดาวพฤหัสบดี, ดาวเสาร์, ดาวมฤตยู และดาวเกตุ) ที่เต็มไปด้วยก๊าซ

อย่างน้อยการสำรวจครั้งนี้ก็อาจเริ่มต้นให้ความรู้แก่เราได้ว่า ดาวเคราะห์หินนั้นก่อตัวและวิวัฒนาการขึ้นมาได้อย่างไรกัน?

'บุชา'บนดาวอังคาร

มาร์ส โกลบอล เซอร์เวเยอร์
ยานสำรวจจากวงโคจร (ออร์บิเตอร์) ทำหน้าที่ถ่ายภาพ จัดทำแผนที่พื้นผิวและสำรวจ บรรยากาศดาวอังคารมานานกว่า 9 ปี ก่อนขบวนการติดต่อกับนาซาไป เมื่อ 2 พฤศจิกายน 2006

พินักซ์
ยานลงจอดสำรวจพื้นผิว (แลนเดอร์) ซึ่ง 'อินไซต์' ลอกการออกแบบด้วยนามพันหนอด ลงจอดบนดาวอังคาร เมื่อ 25 พฤษภาคม 2008 ติดตั้งอุปกรณ์หลายชนิด เพื่อสำรวจพื้นผิว ทำภารกิจ อยู่ได้ 157 ไร่ (วันบนดาวอังคาร) ก็หมดอายุขัย

ลิบริด
ยานเคลื่อนที่สำรวจพื้นผิว (โรเวอร์) ที่เป็นพี่น้องของ ยานอพเพอพูจูบีตีเคลื่อนที่สำรวจเพื่อหาหลักฐานของ น้ำบนดาวอังคารอยู่ได้ 2,210 ไร่ (คิดหุ้ม และเรียบสนิทไป

มาร์เนอร์ 9
ถูกส่งขึ้นจากโลกเมื่อ 30 พฤษภาคม 1971 กลายเป็นยานสำรวจลำแรกจากโลก ที่ไปโคจรรอบดาวเคราะห์อื่น ทำแผนที่ พื้นผิวดาวได้ราว 85 เปอร์เซ็นต์ รวมทั้ง เก็บตัวอย่างบรรยากาศที่ทรงคุณค่าได้อีกด้วย

อินไซต์
ต้นซึ้นไปผสมพบกับยานสำรวจดาวอังคาร ทั้งหมดของนาซา ด้วยภารกิจที่แตกต่างกัน ไปจากที่ผ่านมากโดยสิ้นเชิง ด้วยความสามารถในการเจาะและ เก็บข้อมูลลึกลงไปใต้พื้นผิวดาว

โครงการไวกิง
ในปี 1975 นาซา ส่ง ออร์บิเตอร์และแลนเดอร์ 2 ชุดสู่ดาวอังคาร รั้งกันในชื่อไวกิง 1 และ ไวกิง 2 แลนเดอร์จะทำการศึกษายานพื้นผิว ในขณะที่ออร์บิเตอร์ทำหน้าที่ถ่ายภาพจากวงโคจร

คิวริออซิตี
โรเวอร์ ขนาดเท่ากำปั้นรถยนต์ทั่วไป ติดตั้งอุปกรณ์หลายชนิด เพื่อวิเคราะห์เชิงลึกต่อบรรยากาศและธรณีวิทยาของดาวอังคาร โดยเฉพาะในแถบแคสเทอริ

ภาพ

ยานศึกษาชีวิตบนดาวอังคารและภารกิจระเหย บนดาวอังคาร หรือ มาเวน ยังคงทำหน้าที่ตรวจสอบ วัฏจักรสุริยะสภาวะหยาบในชั้นบรรยากาศ ส่งผลการพบต่อวิวัฒนาการของดาวอังคารหรือไม่

มาร์ส โอดิสซีย์
ถูกส่งจากโลกเมื่อ 7 เมษายน 2001 ด้ชื่อว่า 'ยานอวกาศที่ปฏิบัติงาน ต่อเนื่องยาวนานที่สุดบนดาวอังคาร' นาซาคาดว่าจะหมดอายุขัยภายใน ปี 2025 ภารกิจนอกเหนือจาก ถ่ายภาพพื้นผิวแล้วยังเป็นสถานี ถ่ายทอดสัญญาณเสียงสู่สาธารณะ ห่วง โลกกับยานพื้นผิวอื่นๆ ทั้งหมด

มาร์ส รีคอนเนสเซนซ์ ออร์บิเตอร์ (เอ็มอาร์โอ)
ยานอวกาศที่เพื่อที่ชื่อเสียงที่ลือล้าทำเนียง จากผลงานภาพถ่ายคุณภาพสูงของ พื้นผิวดาวอังคารและแมกเนติกฟิลด์ของ ไสโรสเฟียร์ 'อินไซต์' เตรียมการทำงาน ร่วมกับเอ็มอาร์โอในภารกิจใหม่

อพเพอพูจูบีตี
ยานโรเวอร์ที่ยังคงสามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้ ในขณะที่ ลิบริด เสียบบริบไปแล้ว เดินทางสำรวจไปเรื่อยๆ นับตั้งแต่ 25 มกราคม 2004 ได้อยู่มาและจะทำงานใน โคโลนิเตอร์ได้ 45 กิโลเมตรแล้ว

(ภาพ: Nicholas Forester, Future Picture, Getty Images)